

Nelisteistkümnes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

Mysore (India), 25.–29. juuli 2016

Individuaalvõistluse ülesannete lahendused

Ülesanne nr 1. Sõnad **bete'**, **dai'**, **naung**, **pano**, **sau** ja **tama** väljendavad suunda teekonna lõpp-punkti arvestades:

- **bete'** — üle jõe;
- **dai'** — ülespoole;
- **naung** — allapoole;
- **pano** — tasasel teel;
- **sau** — allavoolu;
- **tama** — ülesvoolu.

Vastused:

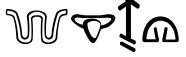

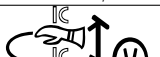

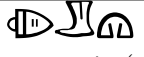

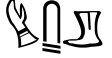
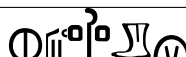

1. Kahangangi külas: **Lamaoä' dai' di Palembang.**
2. Kombengi külas: **Lamaoä' dai' di Palembang.**
3. Kota külas: **Lamaoä' bete' di Bulung.**
4. Kota külas: **Lamaoä' sau di Sohongang.**
5. Palembangi külas: **Lamaoä' naung di Bulung.**
6. Palembangi külas: **Lamaoä' sau di Kota.**
7. Palembangi külas: **Lamaoä' naung di Pahihuang.**
8. Bulungi külas: **Lamaoä' tama di Kota.**
9. Bulungi külas: **Lamaoä' naung di Pikung.**
10. Panampo külas: **Lamaoä' pano di Kota.**
11. Pikungi külas: **Lamaoä' bete' di Bulung.**
12. Pikungi külas: **Lamaoä' tama di Kahangang.**
13. Pikungi külas: **Lamaoä' dai' di Panampo.**
14. Tamonsengi külas: **Lamaoä' bete' di Kahangang.**
15. Tamonsengi külas: **Lamaoä' dai' di Palembang.**

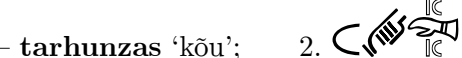
Ülesanne nr 2. Kirja suund on vasakult paremale. Sõnu on võimalik kirjutada kolmel viisil:

- logogrammi abil;
- silpmärkide abil;
- logogrammi või silpmärkide abil, mis osaliselt või täielikult kajastavad sõna kõla.

n-i kaashääliku ees ei tähistata kunagi silpmärgi abil.

(a)

1. runtiyas 'hirv'	B. HIRV	H. HIRV-ya-s(a)
2. patis 'jalg'	E. JALG-s(a)	U. JALG
3. harnisas 'kindlus'	J. ha-KINDLUS	O. KINDLUS-ni-s(a)-s(a)
4. iziyanta 'nad tegid'	F. i-zi-ya-ta	T. i-zi-ya-ta
5. turpis 'leib'	L. LEIB	W. LEIB-pi-s(a)
6. tarhunzas 'kõu'	S. KÕU-hu-za-s(a)	V. ta-KÕU-s(a)
7. hawis 'lammas'	C. ha-wa/wi-s(a)	K. LAMMAS-ha-wa/wi-s(a)
8. sanawas 'hea'	I. s(a)-na-wa/wi-s(a)	Q. HEA-wa/wi-s(a)
9. nimuwizas 'poeg'	M. ni-mu-wa/wi-za-s(a)	Y. ni-POEG-za-s(a)
10. zitis 'mees'	D. MEES	N. MEES-ti-s(a)
11. piyanti 'nad annavad'	G. ANDMA	P. ANDMA-ya-ti
12. hantawatis 'kuningas'	A. ha-ta-wa/wi-ti-s(a)	X. ha-ta-KUNINGAS
13. istaris 'käsi'	R. KÄSI	Z. i-KÄSI-s(a)

(b) 1. — tarhunzas 'kõu'; 2. — nimuwizas 'poeg'.

- (c) 1. — **ta**;
2. — KUNINGAS (**hantawatis**);
3. — **wa, wi**;
4. — **ta**;
5. — **s(a)**;
6. — **ti, JALG (patis)**;
7. — **zi, MEES (zitis)**.

Ülesanne nr 3. Reeglid:

- Sõnade järjekord: S (O') O V
(S = alus, O' = kaudsihitis, O = otsene sihitis, V = öeldis).

- nimisõna:

– TÛVI

– arv:

* ainsus: -∅

* mitmus: $\begin{cases} -i & \text{kaashääliku järel} \\ -:cci & \text{täishääliku järel} \end{cases}$

– kääne:

* S: -∅

* O', O: $\begin{cases} -:g & \text{täishääliku järel} \\ -gi & \text{sonorandi järel} \\ -ki & \text{obstruendi järel} \end{cases}$

- tegusõna:

– ajavorm (olevik **a-**, tulevik **bi-**)

– TÛVI

– kellegi jaoks: 'andma' (esimesele isikule: **de:n**, teisele või kolmandale isikule: **tir**)

–

sihitis:	ainsus	mitmus
O', kui on	-∅	-ccir (-C > ∅ -ccir)
muudel juhtudel O	-∅	-ir

– ajavorm: minevik **-s**, olevik/tulevik **-r** (**r** > **d** | **n** __)

– alus: ains. 1. isik **-i**, mitm. 1. isik/ains. 3. isik **-u**, mitm. 3. isik **-a**

- (a) 1. **magasi argi ajomirra.**
Vargad löövad meid.
2. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
Ma parandasin naabri jaoks ukse.
3. **hanu tirti:g elirsu.**
Eesel leidis omanikud.
4. **tirti argi kamgi de:ccirsa.**
Omanikud andsid meile kaamli.
5. **ay darbadki bija:ndi.**
Ma hakkas kana ostma.
- (b) 6. *Naabrid annavad omanikule kaelaketti.*
kanarri:cci tirtki beyye:g atirra.
7. *Noor mees ostis meie jaoks koera.*
jahal argi walgi ja:nde:ccirsu.
8. *Me hakkame teda varastama.*
ar mangi bima:gru.
9. *Omanikud löid vargaid.*
tirti magari:g jomirsa.
10. *Koerad leidsid argpüksi jaoks kanad.*
wali sarka:ygi darbadi:g eltirsa.

Ülesanne nr 4.

(a)	1. gu-na vaala	vesi- omaja kanuu	c. <i>kanuu</i>
	2. ka'ik	pilt/var	g. <i>pilt, vari</i>
	3. ka'ik-gu	pilt+vesi	j. <i>peegel</i>
	4. kla-wun	saama- ains. 1. isik	i. <i>ma sain</i>
	5. laavu	banaan	a. <i>banaan</i>
	6. laavu-ga vi'	raamat+nägema	n. <i>lugema</i>
	7. laavu-ga	banaan+lehed	d. <i>raamat</i>
	8. ni'bu	maa	o. <i>maa</i>
	9. ni'bu-na vaala	maa- omaja kanuu	h. <i>auto</i>
	10. nya-ka'ik	päike+pilt	l. <i>kell</i>
	11. vi	oda	m. <i>oda</i>
	12. vi'-wun	nägema- ains. 1. isik	k. <i>ma nägin</i>
	13. walini'ba-na bâk	valged inimesed- omaja siga	b. <i>lehm</i>
	14. walini'ba-na gu	valged inimesed- omaja vesi	e. <i>karboniseeritud jook, alkohol</i>
	15. walini'ba-na vi	valged inimesed- omaja oda	f. <i>vintpüss</i>
- (b) 1. **vaala** — *kanuu*
2. **gu** — *vesi*
3. **vi'** — *nägema*

Sõna **vaala** on **guna vaala** 'kanuu' sünonüüm. Hilisem väljend **guna vaala** (sõnasõnalt 'veekanuu') kujunes, sest iatmülid puutusid kokku autode (ja ka lennukitega) ning **vaala** tähendus hakkas pikkamisi laienema.

- (c) 1. *si*ga — **bâk**
 2. *banaanilehed* \equiv *raamat* — **laavuga** (kuju ja materjali sarnasuse poolest)
 3. *pâike* — **nya**
 4. *valged inimesed* — **walini'ba**

Ülesanne nr 5. Ülesandes esinevad sõnavormid koosnevad tüvest ja kuni kolmest sufiksist. Iga sufiks võib põhjustada eelneva vokaali kadumise:

	omaja	kääne	
oraalsed sufiksist	-p'a -sa	-p'a -t'a	-psa -txi
	kaota alati vokaal	kaota vokaal, kui see on teise sufiksi osa, kuid jäta see alles, kui see kuulub tüvesse	
nasaalsed sufiksist	-nha, -ma	-na	
	kaota vokaal, kui need sufiksist säilitavad enda oma, kuid jäta vokaal alles, kui need sufiksist kaotavad enda vokaali		

Vastused:

- (a) 1. **utnhantxi** — *kas minu majas?*
 2. **yapp'psa** — *ka tema väli*
 3. **yapup'psa** — *ka läbi välja*
- (b) 4. *meie₁₊₂ kalju* — **qaqsa**
 5. *sinu nurgas* — **chushumna**
 6. *ka sinu nurgas* — **chushmanpsa**
 7. *ka sinu nurgast* — **ch shumt'psa**
 8. *kas koopast?* — **aq'it'txi**
 9. *kas maja?* — **utatxi**